

Uitspraaknr. 08.053

Datum:
26 augustus 2008

Pesten; klacht gegrond; voortgezet onderwijs.

De klacht

De ouders van een ex-leerling van de school klagen erover dat de school niet adequaat heeft opgetreden tegen het pesten van hun dochter in het schooljaar 2006-2007. De school heeft niet gehandeld volgens het eigen pestprotocol en heeft signalen niet serieus genomen.

De feiten

In het pestprotocol van de school staan de basisregel om pesten te voorkomen (we behandelen elkaar met respect en fatsoen) en de afspraken die jaarlijks in de mentorlessen in de onderbouw gemaakt moeten worden. Tenslotte staan hierin drie punten die gevolgd worden als een leerling toch wordt gepest: het leveren van hulp aan de gepeste leerling en de pester door de mentor, in de vorm van het geven van adviezen en in sommige gevallen professionele hulp via het zorgteam, het leveren van hulp aan de zwijgende middengroep door de mentor, in de vorm van het mobiliseren van deze groep en ten slotte het eventueel geven van hulp aan de ouders van de pester en gepeste leerling, in de vorm van achtergrondinformatie en adviezen.

De visie van partijen

De ouders geven aan dat hun dochter vanaf de eerste klas op school is gepest. De situatie werd echter in de tweede klas alarmerend. Zij is toen met de dood bedreigd en mishandeld. De school heeft niet adequaat gereageerd op de herhaalde signalen over het pestgedrag door deze signalen niet serieus te nemen en het pestprotocol niet op te volgen. In tegenstelling tot wat de directie heeft beweerd is de dochter op de basisschool niet gepest.

De dochter heeft door het gebeuren lichamelijke en psychische schade opgelopen. Door de slechte sfeer op school heeft zij tevens onder haar niveau gepresteerd (van 2 havo naar mavo-niveau) en daardoor een jaar studievertraging opgelopen.

In het schooljaar 2006-2007 was er sprake van een dagelijks terugkerend patroon van intimidatie en pesterijen tegen de dochter, door een nieuwe leerling (A) en ongeveer drie vaste meelopers. De ouders hebben als voorbeelden onder meer genoemd: het afpakken van de tas en die van de trap gooien, een puntenslijpermesje in de lucht houden en roepen 'help, [de dochter] bedreigt me met een mes', hinderlijk volgen en met drie jongens achter haar lopen en zeggen 'sla jij haar in elkaar, dan gaat ze misschien wel huilen', continu zachtjes haar naam zeggen.

De dochter is mishandeld door een haar op dat moment onbekend persoon. Toen vader op de plaats van het gebeuren arriveerde was de nieuwe leerling (A) daar ook aanwezig. Die ontkende iets met het gebeuren te maken te hebben. Eerst veertien maanden later

hebben de ouders gehoord dat de mishandeling is gebeurd in samenwerking met en in opdracht van A. Hij is hiervoor op begin 2008 door de rechter veroordeeld. Het was de ouders niet bekend dat deze leerling vlak na de mishandeling aan klasgenoten met zijn telefoon een filmpje van de mishandeling heeft getoond en de school vrij snel na het incident wist dat A bij de mishandeling betrokken was geweest. De ouders hebben eerst tijdens het proces bij de rechtbank begrepen dat die jongen al een problematische (school-)achtergrond had en op school is gekomen omdat hij van een andere school was verwijderd. Met die wetenschap had de school extra alert moeten zijn en voor een veilige leeromgeving moeten zorgen.

De dochter heeft ook op zeker moment e-mails met doodsb bedreigingen ontvangen. Hierin stond onder meer '[de dochter] de kankerhoer moet dood' en 'we zullen je kapot maken'. Omdat de ouders niet wisten of ze deze bedreigingen serieus moesten nemen, hebben ze op de avond van paasmaandag de conrector gebeld. Deze wilde hen echter niet te woord staan omdat ze op visite was. De vader heeft op dinsdagochtend de vijf dreigmails aan de conrector overhandigd met het verzoek de situatie serieus te nemen. Deze deed het gebeuren echter af als 'pubergedrag/tienerpraat'. Volgens haar zou niet achterhaald kunnen worden van wie die e-mails afkomstig waren. De ouders hebben eigener beweging aangifte bij de politie gedaan. Achteraf is de ouders gebleken dat deze dreigmails afkomstig waren van de persoon die de dochter heeft mishandeld. Het is de ouders niet gebleken dat de school het protocol digitaal pesten heeft gehanteerd.

Vader heeft contact met de ouders van de pesters gezocht, hetgeen eigenlijk een taak van de school is. Hij heeft daarbij niet gescholden.

De dochter is uiteindelijk met één tekortpunt gedoubleerd. De docenten hebben echter tegen haar gezegd dat ze wel havo-niveau heeft. Toen de ouders vlak voor de zomervakantie hoorden dat hun dochter op advies van de school toch niet werd toegelaten op de nieuwe school hebben zij op de valreep een andere school (mavo) voor haar moeten zoeken. Zij hebben hierbij geen hulp van de school gehad, terwijl voor een leerling die van school wordt verwijderd wel een nieuwe school wordt gezocht.

De ouders hebben ter zitting een schriftelijke verklaring van hun dochter voorgelezen.

De directie heeft gemotiveerd verweer gevoerd en heeft tevens verklaringen overgelegd van de mentor, de zorgcoördinator en de coördinator tweede klassen.

Overwegingen van de Commissie

Uit de verklaringen van partijen blijkt dat de dochter vanaf de eerste klas op school is gepest. Weliswaar was het pestgedrag in de beginfase niet alarmerend, maar de school heeft het eind 2005 wel nodig geoordeeld de dochter aan te melden voor het zorgteam. Van daaruit is onder meer contact gelegd met het schoolmaatschappelijk werk.

Het is de Commissie gebleken dat met de komst in de klas van de nieuwe leerling (A) het pestgedrag jegens de dochter is toegenomen, resulterend in doodsb bedreigingen en mishandeling. A was de sleutelfiguur in dit proces en had ongeveer drie vaste meelopers. Een en ander is door de directie niet weersproken.

Wat betreft de doodsb bedreigingen aan de dochter via de e-mail heeft de directie erkend dat deze e-mails ter kennis van de conrector zijn gebracht.

De ouders hebben gesteld dat de conrector deze heeft afgedaan als pubergedrag of tienerpraat. De directie heeft aangevoerd dat hij zich niet kan voorstellen dat de conrector

op deze wijze zou hebben gereageerd en geen nader onderzoek zou hebben gedaan. De directie heeft echter in het dossier van de dochter of in andere op school beschikbare informatiebronnen niets kunnen vinden over een eventueel uitgevoerd onderzoek naar de oorsprong van deze doodsbedreigingen, zodat de Commissie niet anders kan concluderen dan dat er geen nader onderzoek heeft plaatsgevonden. Het is de directie evenmin bekend of de conrector de ouders heeft geadviseerd aangifte te doen bij de politie. De ouders hebben gesteld dat zij dit eigener beweging hebben gedaan. De directie heeft aangegeven dat de school geen digitaal pestprotocol op papier heeft staan, maar in eerdere gevallen actie is ondernomen in de vorm van onderzoek naar de bron van het digitaal pesten, advies aan de ouders aangifte te doen en zorg voor het kind. De Commissie heeft uit de woorden van de directie afgeleid dat dit als ongeschreven beleid moet worden aangemerkt. Ook gelet op de ernst van de bedreigingen, die door de directie niet is weersproken, en het feit dat de dochter al geruime tijd een zorgleerling was, had verwacht mogen worden dat vanuit de school een dergelijke actie was ondernomen.

Het gegeven dat de school A heeft toegelaten om hem een nieuwe kans te geven staat voor de Commissie niet ter discussie. De Commissie is wel van oordeel dat in dergelijke situaties bij binnenkomst concrete afspraken gemaakt moeten worden met de leerling en diens ouders om de overstap zo kansrijk mogelijk te doen zijn, zowel in het belang van de leerling zelf als in het belang van de overige leerlingen in de klas, in het bijzonder leerlingen zoals de dochter.

Het enkele feit dat de leerling alleen geïndiceerd was wegens grensoverschrijdend gedrag jegens docenten en niet jegens medeleerlingen had de school er niet van mogen weerhouden zelf op voorhand na te gaan of en welke hulp de school deze leerling kon bieden, hem extra in de gaten te houden, de grenzen van wat toelaatbaar is aan te geven en een goede afweging te maken in welke onderwijsstroom hij het beste zou passen. Het is de Commissie echter niet gebleken dat dit bij A voldoende is gebeurd.

De directie heeft aangevoerd dat de school in recente onderzoeken hoog heeft gescoord op de punten veiligheid op school en aandacht voor pesten en geweld.

Dit gegeven staat er echter niet aan in de weg dat in een individueel geval de situatie anders en veel minder positief kan liggen.

Ook het feit dat er veel zorg is geweest in de richting van de dochter en dat conform het pestprotocol groeps gesprekken zijn gehouden om de zwijgende middengroep voor haar te mobiliseren wil niet zeggen dat daarmee sprake is geweest van een adequaat handelen in verband met het pesten. De Commissie moet constateren dat deze aanpak niet het beoogde effect heeft gehad en dat de ernst van de pesterijen toenam.

De Commissie heeft in eerdere klachten reeds uitgesproken dat een school weliswaar geen resultaatverplichting heeft bij het tegengaan van pesten, maar wel een inspanningsverplichting. Een school dient zich niet neer te leggen bij het falen van een aanpak. De Commissie is van oordeel dat een pestprotocol ook een instructie karakter voor docenten dient te hebben. In dit geval biedt het pestprotocol van de school geen verdere handreiking welke vervolgstappen in een dergelijke situatie moeten worden genomen. Ook is het de Commissie niet gebleken dat de schoolleiding of het zorgteam op dat moment handreikingen, bijvoorbeeld in de vorm van een groepshandelingsplan, hebben gegeven aan betrokkenen om hier verder mee om te gaan. Pesten is een groepsactiviteit en -probleem en moet ook als zodanig aangepakt (kunnen) worden.

In de onderhavige situatie geldt dat de school weliswaar in grote lijnen volgens het eigen pestprotocol heeft gehandeld, maar dit protocol schiet naar het oordeel van de Commissie tekort als gedragslijn en instructie voor docenten, waardoor niet van een effectief pestprotocol kan worden gesproken.

Alles afwegende oordeelt de Commissie dat de klacht gegrond is.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is gegrond.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan om ervoor zorg te dragen dat (1) het huidige pestprotocol wordt beoordeeld in het licht van de overwegingen van de Commissie en van het Nationale Onderwijsprotocol tegen pesten en wordt aangepast, inclusief het aspect digitaal pesten en (2) in het kader van het samenwerkingsverband met scholen in de gemeente, inzake het aannemen van leerlingen die van een van de scholen verwijderd zijn, gesproken wordt over de wijze waarop een beter beeld van de leerling gekregen kan worden en de randvoorwaarden om de slagingskans te optimaliseren. De Commissie denkt hierbij aan de afspraak dat voor iedere overgeplaatste leerling in overleg met de ouders en de docenten een concreet begeleidingsplan wordt opgesteld, zo mogelijk ondersteund door een met de leerling te sluiten contract.